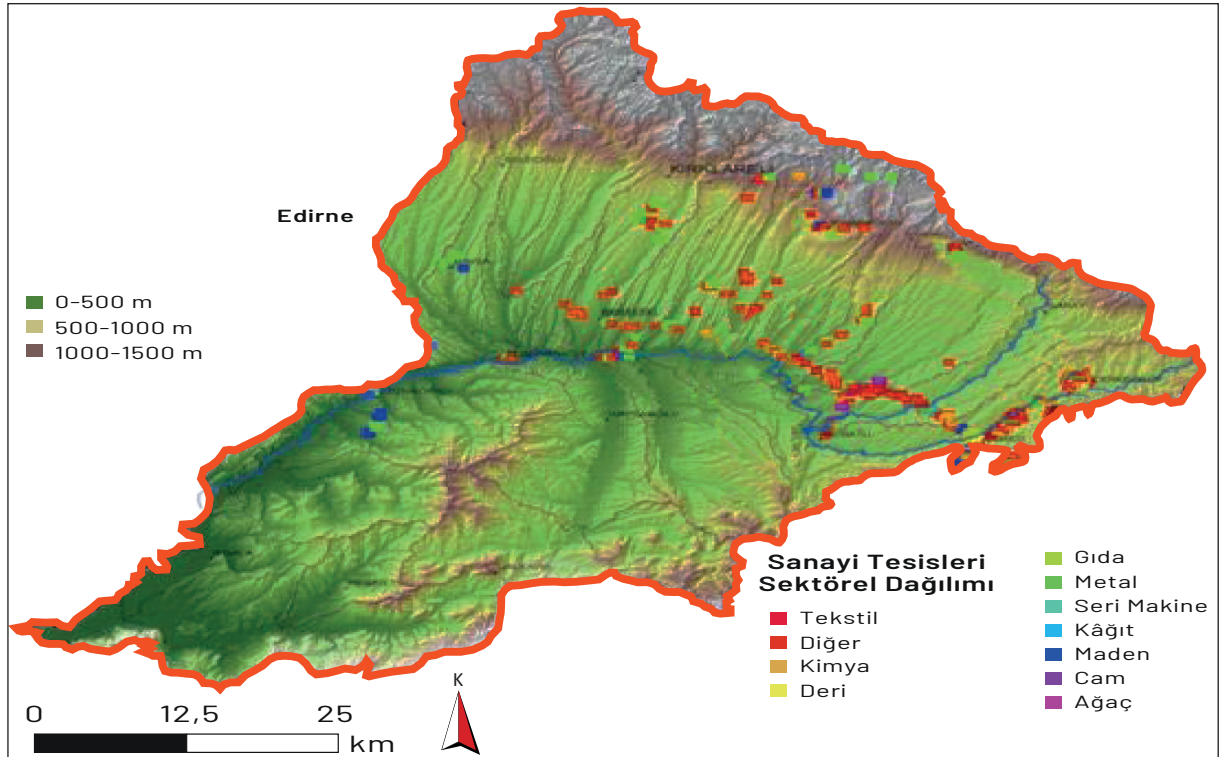

1. ÜNİTE E-ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARI

A) 1-4. soruları aşağıda verilen metin ve haritadan yararlanarak cevaplayınız.

Ergene Havzası, Türkiye'nin en yoğun sanayi bölgelerinden biridir. Plansız ve dağınık sanayileşme sonucunda özellikle tekstil, deri, gıda ve kimya tesislerinden çıkan arıtılmamış sular Ergene Nehri'ni kirletmiştir. Böylece su kalitesi düşmüş, balık ölümlerine ve yer altı sularının kirlenmesine yol açmıştır. Kirli suyla yapılan tarımsal sulama toprağı kirletmiş, sanayi gazları hava kalitesini bozmuştur. Nehir kenarındaki sulak alan ekosistemleri zarar görmüş ve biyoçeşitlilik azalmıştır. Bu sorunlar karşısında Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ve uzaktan algılama yöntemleri kullanılmış, kirlilik haritaları oluşturulmuştur. Bu sayede kirlilik yoğunluğu, riskli bölgeler ve öncelikli müdahale alanları belirlenmiştir. Elde edilen veriler "Ergene Havzası Koruma Eylem Planı" için temel oluşturmuştur. 2011 yılında başlatılan "Ergene Havzası Koruma Eylem Planı" ile dağınık ve düzensiz sanayi yapısı mekânsal olarak yeniden düzenlenmiştir. CBS kullanılarak en uygun Organize Sanayi Bölgesi (OSB) yerleri tespit edilmiştir. Sanayi tesislerinin atık sularının arıtılması için yatırımlar yapılmış ve bazı organize sanayi bölgelerinde ortak atık su arıtma tesisleri kurulmuştur. OSB'lerin arıtılmış atık sularını Marmara Denizi'ne taşıyacak "Derin Deniz Deşarj Hattı" projesi de bu planın bir parçası olarak uygulanmaktadır.

1. Ergene Havzası'nda ortaya çıkan mekânsal sorunların nedenlerini ve bu nedenlerin mekânsal dağılımını açıklayınız.
.....
.....
2. Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ve uzaktan algılama yöntemleri Ergene Havzası'ndaki mekânsal sorunların çözümüne nasıl katkı sağlamıştır?
.....
.....

3. Ergene Havzası'nda sanayi kaynaklı kirliliğin kontrol altına alınmasında coğrafya bilimi diğer hangi bilim dallarıyla iş birliği yapabilir?

.....

.....

4. Ergene Havzası örneğinden yola çıkarak mekânsal planlama kavramını açıklayınız. Coğrafya biliminin bu planlamaya hangi bilimsel araç ve verilerle katkı sağladığını belirtiniz.

.....

.....

B) Aşağıdaki cümlelerin karşısına ifadeler doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazınız.

		DOĞRU	YANLIŞ
1.	Tarım alanlarının sanayi ve yerleşim alanlarına dönüştürülmesi sorunu ekonomik coğrafya tarafından ele alınır.	☐	☐
2.	Sanayi atıkları sonucu suların kirlenmesi sorunu, nüfus coğrafyası tarafından incelenir.	☐	☐
3.	Sel, heyelan gibi doğa olayları ve riskleri, afetler coğrafyası tarafından ele alınır.	☐	☐
4.	Hızlı nüfus artışı sonucu ortaya çıkan plansız kentleşme sorunu, kültürel coğrafya tarafından incelenir.	☐	☐
5.	Denizlerde oluşan müsilaj sorunu hidrografiya tarafından incelenir.	☐	☐
6.	Mekân, zaman içinde değişim gösteren dinamik bir yapıya sahiptir.	☐	☐
7.	İstanbul'daki trafik sıkışıklığı sorunu ölçek olarak küresel bir sorundur.	☐	☐
8.	Mekânsal sorunlar mekânın niteliğine göre kırsal ve şehirselleştirilerek sınıflandırılabilir.	☐	☐
9.	Coğrafya bilimi mekânsal sorun verilerini nitel ve nicel özelliklerine göre inceler.	☐	☐
10.	Coğrafya bilimi mekânsal sorunların çözümünde diğer disiplinlerle iş birliği yapmadan çalışır.	☐	☐

C) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun olan kavramları yerleştiriniz.

risk çözümlemesi

CBS

veri

coğrafya

harita

mekân

dağılışı

1. Coğrafya bilimi çalışmalarında mekânsal verilerin çözümülenmesi ve haritalar oluşturmak içinkullanılır.
2. Sel, deprem, kuraklık gibi tehlikelerin etkilerini önceden belirlemek için yapılır.
3. Coğrafya bilimi yaptığı çalışmalar sonucu elde ettiği bilimsel ile planlama ve karar alma sürecine katkı sağlar.
4. mekânsal sorunların çözümünde rehberlik eden bilim dalıdır.
5.mekânsal sorunların çözümünde coğrafya biliminin kullandığı en önemli görsel araçtır.

Ç) Aşağıdaki çoktan seçmeli soruları okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

1-4.soruları verilen metinden yararlanarak cevaplayınız

Trafik sorunu, İstanbul'da günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası hâline gelmiştir. Türkiye'nin en fazla göç alan kenti olan İstanbul, bu özelliği nedeniyle hızla artan bir nüfus yoğunluğuna sahiptir. Artan nüfus ve iş gücü, kentte ulaşım talebinin önemli ölçüde yükselmesine yol açmıştır. Konut ve iş alanlarının plansız biçimde genişlemesi yerleşim bölgeleriyle ulaşım ağları arasındaki mesafelerin artmasına neden olmuştur. Yeni yerleşim alanlarının çoğu mevcut ulaşım altyapısı ve kapasitesi dikkate alınmadan gelişmiştir. Bu durum, kentte ulaşım planlamasının mekânsal bütünlükten uzaklaşmasına yol açmıştır. İş merkezlerinin belirli bölgelerde yoğunlaşması, konut alanlarının ise daha geniş ve merkezden uzak kesimlere yayılması sonucunda kent içinde her gün büyük çaplı bir mekânsal hareketlilik ortaya çıkmıştır. Özellikle sabah ve akşam saatlerinde yaşanan bu yoğunluk, İstanbul'un ulaşım sisteminde ciddi bir tıkanıklığa neden olmaktadır.

1. İstanbul'daki trafik sorunu aşağıdakilerden hangisinin bir sonucu olarak değerlendirilebilir?

- A) Nüfusun şehir merkezinde yoğunlaşması
- B) Şehir ulaşım sistemlerinin kara yoluna dayanması
- C) Konut ve iş alanlarının plansız biçimde genişlemesi
- D) Toplu taşıma olanaklarının yaygın ve etkin kullanılması
- E) Doğal çevrenin yer şekilleri bakımından engebeli olması

2. İstanbul'da mekânsal hareketliliğin artmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi en fazladır?

- A) İstanbul nüfus yoğunluğunun hızla artması
- B) Yeni konut alanlarının merkezden uzaklaşması
- C) Toplu taşıma ve raylı sistemlerin yetersiz kullanımı
- D) İş ile konut alanlarının farklı yerlerde yoğunlaşması
- E) Şehir içi ulaşım altyapısının bazı bölgelerde yetersizliği

- I. Klimatoloji
- II. Jeomorfoloji
- III. Ulaşım Coğrafyası
- IV. Nüfus Coğrafyası
- V. Ekonomik Coğrafya

3. İstanbul'da trafik sorunun çözümüne katkı sağlayabilecek yukarıda verilen coğrafya bilimi alt dallarından hangileri kullanılabilir?

- A) I-II-III
- B) II-III-IV
- C) III-IV-V
- D) II-III-IV-V
- E) I-II-III-IV-V

4. İstanbul'da trafik akışını düzenlemek amacıyla, araç yoğunluğu sensörlerle ölçülmekte ve elde edilen veriler Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ortamında çözümlenmektedir.

Bu uygulama coğrafya biliminin hangi özelliğini ön plana çıkarmaktadır?

- A) Harita çizimiyle ilgilenmesi
- B) Gözleme dayalı bir bilim olması
- C) Kentsel hareketlilik ve nüfus dağılımını çözümlemesi
- D) Mekânsal verileri çözümleyerek sorunlara cevap üretmesi
- E) Trafik ve ulaşım sistemlerini mekânsal olarak değerlendirebilmesi

5. Su kirliliği, atıklar, plansız kentleşme, orman tahribi gibi mekânsal sorunların olası zararlarını önceden belirlemek için aşağıdaki yöntemlerden hangisi kullanılmaktadır?

- A) Geri dönüşüm
- B) Risk çözümlemesi
- C) Veri toplama
- D) Harita çizimi
- E) Nüfus planlaması

6. Coğrafya biliminin deprem riskiyle mücadelede sunduğu katkılardan biri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Binaların mühendislik hesaplarını yapmak
- B) Afet sonrası yardım çalışmalarını yürütmek
- C) Depremlerin oluşma zamanını tahmin etmek
- D) Güvenli zeminlerin belirlenmesine yardımcı olmak
- E) Yerleşim alanlarında inşaat malzemelerini denetlemek

7. Bir sanayi tesisinin kurulacağı alan seçilirken coğrafya biliminden yararlanılmış ve planlamada yerleşim alanına göre konumu, ulaşım ağı, enerji kaynaklarına yakınlık, iş gücü ve pazara erişim gibi faktörler değerlendirilmiştir.

Yukarıdaki metne göre sanayi tesisinin kurulacağı alan seçilirken yapılan değerlendirme sırasında coğrafya bilimi hangi bilimlerle iş birliği yapabilir?

- A) Tarih ve Felsefe
 - B) Matematik ve Kimya
 - C) Ekonomi ve Sosyoloji
 - D) Fizik ve Astronomi
 - E) Psikoloji ve Edebiyat
8. Hızlı nüfus artışı ve şehirleşme; tarım alanlarının daralmasına, doğal yaşam alanlarının bozulmasına yol açmaktadır. Coğrafya bilimi, uydu görüntüleri ve CBS kullanarak tarım arazilerinin kayıp oranlarını ve riskli alanları belirleyerek kentsel planlamaya veri sağlar.

Yukarıdaki metne göre coğrafya biliminin sağladığı veriler ile aşağıdakilerden hangisi yapılabilecek çalışmalardan biri değildir?

- A) Tarım alanları korunur.
- B) Doğal yaşam alanları korunur.
- C) Ekonomik faaliyetlerin çeşitliliği artar.
- D) Sürdürülebilir kentsel gelişme sağlanır.
- E) Yerleşim alanları daha dengeli planlanır.

1. ÜNİTE E-ÖLÇME CEVAP ANAHTARI

B) Doğru-yanlış sorularının cevapları:

Soru	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cevap	Doğru	Yanlış	Doğru	Yanlış	Doğru	Doğru	Yanlış	Doğru	Doğru	Yanlış

C) Boşluk doldurma sorularının cevapları:

1. CBS
2. risk çözümlemesi
3. veri
4. coğrafya
5. harita

Ç) Çoktan seçmeli soruların cevapları:

Soru	1	2	3	4	5	6	7	8
Cevap	C	D	C	D	B	D	C	C